

Bak Rita

Játszótéren

Amikor újból átmentem
azon a játszótéren,
ahol egy kisfiú
fejbedobott, úgy hétéves
lehettem, hangosan üvöltöttem,
a fájdalomtól, aztán
az orvos összevarrta
a szétnyílt sebet.
Amikor harminc év
múlva újból átmentem
azon a játszótéren,
egy csavargó gyerek
futott át rajta.
A hintára ült.
Hátranéztem. Éretlen cseresznyéket
láttam, bátran szikráztak
a z elhanyagolt homokozóban.

Elgyógyulás

A röntgenkészülék mint
tátogó, éhes száj
várakozik sejtjeire, szövetek
úsznak a monitoron,
hullámóceán az ultraibolyafényben.
Kidudorodik, megnő, felfeszül
egy levegőbuborék,
csövek kavalkádja gabalyodik össze,
lézersugarak hosszú hömpölygése,
irányított lövellése az artériákba,
kék, zöld, piros, langyos,
majd forró áramlása a testbe.
Elgyógyulás a kórteremben.

Látkép

Derékszögben hajlik el
a panelház teteje,
belesimul a szürke,
elmosódó égbe.
Kinézek az ablakon.
A fenyőfa ága beleszúr
Margó néni szemébe,
lesi a szomszédokat.
Véres szemgolyó
a nap felettünk.

Átváltozás

Felszáll a tollaslabda,
borzas tollpihe,
siklik a fényes napba.

Cseke J. Szabolcs

Utca, város, nyolcadik nap

Csend. Villanás.
Cikkanó fények.
Lőgyakorlat. Elemek tánca.
Ott fent Szent Péter gurguláz,
A mennyek kapuját kitarva.
Hordót gurít a jó öreg.
Égszakadás.
Földindulás.
Gyűl tisztítólé csatornába.
Az eresz nyelné. Habzik torka.
Utca, város kisuvickolva.
Felsír egy fészke hullt madár.
Retten a lélek.
Magába réved.
S önindítózik a halál.
(Hadüzenet Új-Babilonnak?)
Utógenezis: Nyolcadik nap.)

Ha lebben ő!

(Szapphó búcsúéneke)

Napsugár gyermeke
Szerelem istennő
Kegyetlen kegyedre
Öreg hév fel nem nő.
Varázsod csillagol
Benső tűz kínja bő
Szabadíts gondomból
Szálljon el a felhő!
Éveim súlya már
Összeáll lassankint
Csókokra áll a száj
S a csönd nő odakint.

Kértelek ne feledj
Pacsirtád kinevet
Elkopni ne engedd
Vékonyka hitemet!
Ha tánkra lebben Ő
Gát omlik nincs törvény
Nincsen félsz rebbenő
Nem húzza le örvény
Illata rám pördül
Mosolya másra néz
Tőled jött küldöttül
Hogy tűnjön majd önként.

Payer Imre

Bel-magas

Tárt ajtószárnyak közt látom:
 Elvágólagos sötét lépcsők. Magasba víve
 fényélük. Mennyezetáram
 hajol rájuk, mint töredék boltíve.
 Fenn, a zárt ólomüvegablakon
 volt-városoknak üde címere.
 Porfélhomály bel-magas folyosón, a
 rend idegen-lakályos.
 Nagyon nem itt van, ahol ülök vele.
 Aprólékosan vezetne – hová is? -
 magából, magamból, látom:
 címeres bel-magas, mintha jósolna.

Látogatás egy k.-európai agglomerációban

Élénk, gyerekes levegő burájában	egykori főelvtiknek nyitva tartott fodrászat.
birodalom utáni állomásépület,	Mára lakatlan a földszintes épület.
allék és kertes házak.	Vidám, fakó fény - közel a rokkánáshoz.
Iparos, gazdálkodó,	Közepesen széles dombok vezérlete.
úgynevezett kétlaki otthonok.	Csak itt ad enyhét így
Felzavart lakozás. Az alap.	a terebélyesen takaros
Poros arcok, szikkadt hajcsomók.	lombkorona a kerthelyiség fölött.
Óvodásan vizenyős szempár.	A friss-barna kerítés mögött, lehet,
Barátságos itt-levők,	disznó rőfög egy ólban, a lebontott budi helyén.
de bármikor rokkanttá ütnek,	Hoznak még egy pohár piros bort.
ha van valami hézag...	Az égen miért cikázik kétségbeesetten a
A volt pártház szomszédságában	sok fecske? Miért?

Között

N.N.Á.-nak üzenném

Ég és ég között
A levegőben láthatatlan hasábok.
Párás pászmák mértana.
A nyíló kezdetben
vizs a zaj nyomott mozdulatba.
Tágult pórusain a városnak
vékony fénycsíkja húzódik
az égnek, azután kihuny.

Fény és föld között.
Izzó csík - hamufolt szikkadt betonon.
Ellepleződik, bezárul,
csak az üres mozdulat
vibrál tovább a vak fényben.
A zsibbadt ég a földbe olvad,

A fény földdé lesz.
Temeti a nyíló kört,
nem fényesülhet fel
nevén szólító felelet.
Látszata az évek hamis tükrének
szeme fényét veszti.
A levegőben a föld elárad.
Föld és föld között.

Konczek József

Ö

Úgy tavaszig flórharisnyát, vastag szoknyát hordott, egyszer vagy egy hétig még sínadrágban is járt be, ez akkoriban volt, amikor Mátrafüredre sítáborba vitte a második cés lányokat, persze olyan félcsizmája is volt, így hát csak akkor figyeltem fel kis lábfejére, amikor áprilistól kezdve lapos sarkú barna félcipőt viselt.

Kellemes, nekem tetsző, nem magas termete, kerek, kazak asszonyos arca, dallamos járása már akkor feltűnt, amikor novemberben a szakközépbe kerültem, történelmet tanítottam, azt hiszem, neki a kémián kívül valami gyakorlati ismeretek tárgya is volt, hát jó fél éve, így-úgy hat hónapja voltunk már kollégák, amikor először ült az ölembe.

Nadrágomon át is megéreztem jólesően gömbölyű fara és meleg combja kiválóságát, hogy úgy mondjam, hiszen akkor tavaszias szoknya volt rajta. Kerestem a tekintetét én már régóta is, s ha rám nézett, egy komoly tanárnő kollegiális arckifejezését kaptam, csendesesen beszélt, osztályában is középerősen adott elő a padok közt sétálgatva, de azért jól érthetően beszélt, mert jól artikulált, sőt néha talán keményebben is széthúzta szájsarkait, s az értekezleteken is tagoltan jó beszéddel szólt hozzá.

Küzdött egy-egy lánya – a lányaim, így hívta őket – jobb osztályzatáért, volt bizonyos aurája, feltétlenül asszonyi, az ember szerette volna a dereka köré fonni a karját, de a szilveszteri szakközépiszkolai diákbálra sem jött el, ahol az ember megtáncoltathatta kartársnőit és a nagyobb lányokat is. Azt hiszem, náthás volt. De most arról a kora tavaszi esetről van szó, amikor az ölembe ült. Már akkor nagyon megkívántam.

Később hajlandó voltam azt gondolni, hogy szándékosan tette, mert hiszen tudta ő, hogy már hónapok óta méregetem – melyik nő ne tudná az ilyesmit! –, de akkor úgy tett, mintha véletlen lett volna. Visszafarolt az asztaltól, ahol a fizetési jegyzéket írtuk alá egymás után a gondnoki irodában – ott tartották az énekórákat is, mert elég tágas szoba volt, körül fotelok, kávézni, dohányozni is oda szoktunk beülni tízpercekben.

Mondom, visszafarolt, mert – így magyarázta – azt gondolta, hogy üres a fotel, és vissza akart ülni, de a fotelban akkor én ültem, gondoltam, elmegy majd, mint a többiek, ha aláírta, de visszatolatott és a felső combom tájára, ölembe huppant. Azért ültem oda, mert ahogy lehajolt az aláíráshoz, kedvemre nézegethettem abban a helyzetben a kifejezetten vastag lábikráját, az egész hátát is. Hát, odaesett az ölembe, mint egy érett görögdinnye, s én egyazon pillanatban kaptam ingerlő két melle dombjára, dombjaira, amikor azon a kissé kásás, elég mély hangján, mint-

egy ijedtében, felhördült, s talán kicsit még sikkantott is hozzá. Persze azonnal kibontakozott, megrázta sötét fürtjeit, felállt, szembefordult, és nevetve bocsánatot kért. Nem láttam addig nevetni. Ez a hang, ez a nevetés az, ami később is mindig felborzolta az érzéseimet.

Akkor még hetekig kontyba tűzött hajjal járt, de nem játszotta velem össze a tekintetét, egyszer megláttam, hogy felkerekedő barna szeme titokban les rám az irománya fölött a tanáriban. (Jól van, drágám, most te is felmérsz magadnak, így is kell ezt. Mosolyogva jártam-keltem, mert tudtam, előbbre fogunk lépni a történetünkben.)

De erre csak június első napjaiban került sor. Azt mondják, sötétben minden tehén fekete, nos, ruhátlanul minden nő megkívántatik. De az még csak egy fürdőruha, nem is, hanem fekete tornásztrikó, egybenadrág volt rajta, a lányok ilyent viseltek az udvaron megrendezett testnevelésórákon. Valahogy jól állt neki, hogy ilyen tornacuccban jött le a füves udvar közepén tiszta vízzel hullámzó úszómedencéhez.

Mint a lányai. Ez izgalmas volt. Amint a medence szélén állt, fél karjával kiegészülözva törzsét, mert a lábujját a vízbe merítgette, próbálgatván, nem túl hideg-e a víz.

„Ugye harminchetes a lábad?” „Hét és feles, néha nyolcas, attól függ” – mondta, és mosolygott (végre rám mosolyog).

„És mitől függ?”

„No igen” – felelte, mint aki tudtomra adja, tisztában van vele, hogy nem erről van szó.

„Nagyon szép kis lábfejed van” – tegeződünk ugye a testületben.

„És más is? – kérdezett, aztán: – A lányok néznek minket a vízből...”

„Feküdj le velem, sóvárgok...”

„Hülye...” – mondta, és elment a kabinsor felé.

A közös női öltöző deszkapadján hatoltam meleg ölébe. „Te örült!” – csapkodta formás kis ökleivel a mellkasomat, hányta-vetette magát a deszkán, de megadta magát, s gyorsan felugrott, és kimenekült onnan, én meg utánasompolyogtam.

Azt hiszem, kinn nem vettek észre semmit. (Gondoltam én, persze, hogy a lányok, a lányok, no, vajon mit csinált az öltözőben az osztályfőnökünkkel a tanár úr? Pedig az egész, ha három-négy percre tartott.)

A tanáriban a fakkomban egy összehajtott papírlap várt. „9/4x”: nyilván a négy csengetésre célzott. Másra gondoltam elsősre, no, így titkolja a nyilvánvalót, ha esetleg belekotor valaki a fakkomba. Pletykás volt a társaság...

Reszkető inakkal állítottam be hozzá este kilenckor, de ő először... kávé... kis konyak, járkálás, élveztem a suhanó, könnyű lépteit, aztán kiemeltém a pongyola mellkosarából forró kebleit, és nagy barna rózsáira buktam.

„Várj – ráfordította a kulcsot –, én is régóta kívánlak...” Lihegett.

Elmerültem abban a dús testben, arcát, homlokát csókolgattam, combját a tenyeremen tartva, szorítva fektettem el, és ő közben összeillesztette az ujjait, a hüvelykhez a középső ujját (ez az izomzat ellazításának ismert módja, szavalók, énekesek szokták ezt tenni fellépés előtt, hogy ne görcsöljön be a hangjuk), és olyan szelíden adta át magát nekem, hogy ez így is volt még sokáig...

A tanév hamarosan véget ért, napokig nála voltam, aludtam, azt hiszem, két nap után ment le először reggelit vásárolni. A kertés ház bokrai, fái jól takarták a házat, elég nagy kert, nyitott ablakkal.

Ahogy magába faldosott, combjai rám kerültek, mellei ugráltak, és lökellt, lökdösött, magába evett, akkor először elégedetten elnyugodott, aztán heves őrlőgésünk kezdődött. Csodálatos lett az arca, kinyílt, megszépült a szerelem játéka közben. Magamra húztam, tarkójára fogtam tenyeremmel, és amikor a koponyát, a tarkót tartottam kezemben, ettől újra még inkább... nagyon illeszkedett egymáshoz, egymásba ez a két test, a testünk.

Mindig szelíden, lágyan adta át magát, aztán végigvitt, végigszáguldott velem ezen az érzéki skálán, mint egy nagy zivatar, és a nyögdelései, a kásás, mély hangú biztató parancsai, amikor meglovagolt...

Nem ülhetett le velem szemben a konyhában, ha ettünk, két erős, rövid lábát egymáshoz illesztve, a jobbot átvette a bal térde fölött még vadítóbb volt az a vádli, elől, a sípcsontra mentén lágy tapintású szőrzete volt, kértem, továbbra se csipkedje ki, pláne ne borotválja, és a combja közét sem, a hónalját sem. Az én jó szagú nőstényem... Semmi pomádét nem használt, még rúzst sem. Nem ülhetett ott úgy, hogy megint ölbe ne kapjam, és vigyem az ágyba. Volt, hogy a konyha kövén fekve adta meg magát.

„Szerelmes vagy belém...?” – kérdezte egyszer udvariasan, kíváncsian, s én hevesen rábólintottam, de ez nem a szokásosnak elképzelt szenvedély, hanem a test megelégedett birtokló tudatából fakadó erős ragaszkodás volt, a mozdulatai rebbenésére figyelés, az élvezés az asszonságában. „Én nem tudom – mondta még később –, de azt hiszem, én is.”

„Mi?”

„Én is szerelmes vagyok... Én, a negyvenkét éves özvegy. Szerelmes. Mi is az, mi ez?”

Tűzoltó volt a férje, egy mentéskor szénné égett, nem tudták kihozni, rádólt egy fal. Kimentünk a sírjához is, vittünk virágot. Tudni illik, hogy mi illik. Engem nem zavart a volt férj, még beszéltem is hozzá.

Ebből házasság lesz, vagy nem tudom. Hat évvel idősebb nálam. Akkor összeköltözünk, idejövök hozzá ebbe a szép házba, oszlopokkal díszített lépcsősor az emeletre, lenn is dolgozószoba, benne elég széles heverő, a komputere, a könyvei

körben a falakon, az esküvői fénykép a férjjel. Később szívesebben voltam vele az emeleti hálóban. Egyedül lakta a házat, gyermekei nem voltak. Mit kívánhattam jobbat? De akkor ez nem tudatosult, csak ott volt azért bennem, ha elgondoltam, hogy mi lesz velünk. Valami vízépítőmérnök járt hozzá régebben, de akkor már több mint két éve szakított vele, a mérnök családos ember volt.

Persze hogy megtudta az is kapcsolatunkat, akire nem tartozott, az a fővárosi peremkerületi tanintézmény a maga harminchét tanárával, persze előbb a pékbolt, a zöldséges pultosfiúja látott minket, de nem akartam én ezt titkolni egyáltalán, talán ő sem. Nem beszéltünk erről, természetes volt, hogy összetartozunk, és nem mások véleménye érdekelt.

Amikor a nyári kánikulában a hullámozó függönyök mögött, nyitott ablaknál voltunk együtt, én már azt is kívántam, hogy lássanak, hogy nézzenek minket, milyen boldogok vagyunk. Eleinte a női havi napjain nem nyúltam érte, de aztán nem türtöztettem magam, és véresre szeretkeztek az ágyneműt, később is azt mondta, hogy ilyenkor jobban élvezi.

Enyém volt ő már mindenestül. Akartam őt.

Rég elvirágzott az orgona meg a tulipán.

Miénk volt a nyár. Nem akartam vele strandra jární, mert akkor már féltékeny voltam mindenkire, aki rajta felejtette a tekintetét. Nem viselt melltartót, s a kisse megereszkedett, ám erős mellei így még jobban kellettek nekem, ruganyosak, de lágyak is voltak, a hónaljában pedig dúsan a fekete szőrzete. Azon szerettem elaludni, meg az öle szőrmezőjén.

Hogy szép volt-e az arca? Nem. Nem mondta volna szépnek egy átlagos bíráló. De nekem éppen így volt jó, így inkább az enyém maradt, a többit sem engedtem át senkinek.

És közben mindig megszépült az arca. Hogy ez hogyan van? Kitejt a szája íve, vérrel telt az a kazak asszonyos arc...

„Nincs benned cigány vér?” – kérdeztem egyszer. Elgondolkodott: „Azt hiszem, nincs, lehet, hogy sajnos – nevette el magát –, erdélyiek az őseim, illetve talán egy román nagyanót lehetne a javamra írni” – nevetett.

Játékos kedvűvé változott az arca, kiteljesedett, éreztem, hogy boldog, és azok a kis kaccantásai, amikor a hálóban karjait a vállamra fonta, csípőjét öleltem (ruha nem volt rajtunk, reggeltől estig, éjszakától hajnalig, csak akkor aludtunk el egy kicsit), ott táncoltunk lassú csárdást, ha nem feküdtünk éppen. Soha nem unatkoztam vele, elborított a tudat, hogy birtokolom.

Csókolgattam erős izmú, szép ívelésű hasát, nyelvhegygel a köldöklyukat, persze hogy lejjebb is, nyögve élvezett.

Augusztus vége felé már kezdett látszani, hogy teherbe ejtettem, de ő tagadta, és alkatánál fogva nem is volt feltűnő.

De elvetette.

És csak utána szólt róla.

„Nézd, kezdődik az iskola...” – mondta csendesen.

Csak ültem ott a fürdőszobában. Kijött hozzám, de akkor nem feküdtünk le egymással, nem is lehetett, még nem gyógyult be.

Kezdődik az iskola... istenem, hát ez szempont? Hát nem múlt felül mindent az élet, hát nem az a magasabb rendű, hogy újjászületek őbenne? Tanrendek meg osztályfőnöki, meg mit tudom én, milyen órák ezt felülbírálnak... Nem, nem voltak anyagi gondjai, és megéltünk volna az én tartalékomból is, volt pénzem a bankban.

„Kezdődik az iskola...”

Micsoda hitvány gazember vagyok én, hogy nem figyeltem jobban, hogy nélkülem tudott dönteni, hogy az én hibám, hogy végeredményben gyilkos vagyok...

S ahogy szinte belefekettem, amikor ott állt, és elfogott a döbbenet, ami kísért, hogy néha kőszobornak látok asszonyokat, szigorú szájvonású szobroknak, kőasszonyoknak.

Az ősz is korán jött. Már vizes juharlevelek lappogtak a járdán, néha még sétáltunk este, éjszaka, esőben is, amikor azt mondta: „te, itt most befejezzük...”

„Nem abbahagyjuk?”

„Befejezzük...”

Átkértem magam egy fiúgimnáziumba, és még sokáig reméltem, hogy csak abbahagytuk.

A gyomorkeserű ízéhez tudom hasonlítani azt az érzést, ami megmaradt bennem.

(Az a három örült kaszálta le őt is, meg a lányokat is az iskolában. Dzsihadisták. Alvó dzsihadisták. Aktivizálódtak.)

Csák Gyöngyi

Kivet magából

Kivet magából a lét
ajándékait alattomban
sorra visszalopja -
nem igaz, hogy nincs,
hogy nem maradt belül semmi
csupán az ocsúdás lassúbb
a változó világ dolgaira,

valami bujkál a levegőben
valami folyton azt sugallja:
a haza nevű édenből
kilakoltatnak lassan.

Madárvárta

Itt van már megint
arcom megérinti
hajam simítja lágyan

visszajár,
beletúr hajamba
szemérmetlenül
belecsókol nyakamba,
aki egykor megbújt
a szárnyzuhogásban.

Kétezertizenhét

Fagypont alá süllyedt
az emberi érzés
higanyszála.

A tapasztalat
gyomorkeserűitől
roskad asztalom.

Közel van érzem
az alagút végi fényt
nem látom mégsem.

Egyetlen angyal
sem kacsint rám cinkosan
a felhők redői közül.

Pődör György

Strasszerek

emlékek a szülői házból

négylukú magas dúccal röptető
fehér pigmentált fej nyakgallér
száll a gyermekkor vörös háztető
vele a padlás ládafia réztallér

indás fáit öleli a paperdó
fanyar fintorral lógnak vadkörték
galambraj-émlék váratlan tör elő
röptüket vércse idők megtörték

szomjukat oltják piócás tónál
zanzásodik gödreivel a kurtág
gipsz mária szorítja kisdédét
nincs már aki színét újrafesse

talán nem is érdekli hogy fess-e
a tegnap csak kifújtt üres tojásbéj

Konvertálás

Radnai Istvánnak

ahol a vak vezet világtalant
oda nem kellene gps koordináták
ahol az idő marékka mért semmi
valódi célt nem lehet észrevenni

téridő intervallum celofánját
dobhártyaként szakítja ősrobbanás
szétszóródnak az évmilliárdok
hol társát keresi a végtelen

van volt lesz egyetlen pontból szétszalad
vezetve Isten poláris ostorán
végén ostobán csattan a felismerés
csak teremtett vagy egy hibás gén miatt

a nagy homokórában banális szem
egymásra rétegző történetekkel

Radnai István

Bukások hősi halmaza

miért kellett hetvenig várni
és új sortüzek csövéből a füst
nyolcvan-nyolcvanegyben
miért miért miért

ezerkilencszázhatvannyolc
végső cezúra nyugaton akkor
ébredtek a szalon-kommunisták
hol vannak most elvesztek fiaikban

hol van az ideál marx is alámerült
mint isten valami új istenek alkonyában
untergang des abendlandes
mire kellett hetven évig várni

a föld tengelye megtört régen
totális önkény totális háborúk bukás

Letakarva

*„Mert egész hétköznapi életemmel,
ahogy cipőfűzőm kötöm a vérengzés
terén, cigarettára gyújtok,
eldobom az érvénytelen jegyet,
ő működik, ki akkor erre voltam”
(Ágh István: A parlamentnél)*

a túlsó parton állva hallgatóztunk
előttünk az első halott
hétköznapi cigarettára a múltunk
ott gyújt rá hol golyót kapott

lánctalpak súrlódtak a kékes ködben
kísértet-járta délelőtt
a nap fátyolban sepreget mint özvegy
hajolva ország-sír fölött

a duna csak folyik a vér megalvadt
felnöttem földhöz görbülök
álmom még csikorgó rádiót hallgat
éjjel aknaként fütyülök

horkantok az izzó csendben sorozat
vörös halál kaszálja a sorokat

Lengyel János

Sorozatok

Egyszer úgy is haza megyek,
s elhagyom minden
porral lepett keszermemet,
levedlem a távol szagát.

Nem írok több verset,
novellát, esszét, balladát,
zsíros kenyeret csomagolok
a fehér papírosokba.
Agyamba felvevőt szerelek,
így lesem kóbor legyek
ablaküveg-szeánszát,
elütve unalmas perceket.
A flakonokat borral töltöm,
mik új napokra eszmélve
üresen állnak a sarokban,
eltékozolt élet tanúi.
A plafonon a múlt megreped,
ódon téglákról emigrál vakolat,
viseltes takarók bőre
rémálmok verejtékét issza.
Anyám hangja délben ébreszt,
üresen ásít a vaskályha,
melege odébbállt a pirkadattal,
hátrahagyva a telet.
Tüzet áhít az odú, és
a tető újra beázik,
hiába állítom el az esőt
az ásványvíz plakátokon.
A TV-ben Mexikót látok,
brazil, s török álmokat,
az ablakon át nyomort,
a sorozatnak nem lesz vége!

Elgyönyört élet

Édes babámba varázsolvá
Áll létemnek büszke tornya.
Tetejébe kicsiny poronty,
Hol maga bosszul világot.

Ölelve a sós-testű leányt,
Ajkaira csókokat szórva,
A most homokja hull fejemre
A majd rostáján finomulva.

Csak várd gömbölyödő napoknak
Önző vágtarohanását,
Oától elnyomott nyugalom
Jelenti majd folytatását.

Eszik alkudozva hosszan:
Ki tündököl a jászolban?
Virraszt a ma pusztá fénye,
Rá úgy háromnegyed évre.

Bérczessy Lajos

A bordó Pobjeda

Ezekilencszázötvenhét tavasza különleges volt. Április végén rekkenő meleg – és ami szokatlan ez idő tájt – villámlással, zivatarokkal kísérteties idő járta. A nagy öregek sem emlékeztek ilyenre.

A folyó menti falu nagy utcájának kereszteződésénél sokszor összegyűlt egy gyerekcsapat, tízévestől a tizenhat évesig. Fociztak, beszélgettek, meséltek akkor éppen Verne *Kétévi vakációját* olvasta egyikük – a többiek szájátva hallgatták a történetet.

A sarokház széles deszkapalánkjának kerítésén, kissé már megkopott kék betűkkel olvasható volt: ÁLLJ KÖZÉNK MADISZ!

Ügyet sem vetettek rá, a vastag homokban – ért vagy fél lábszárig – nehezen lehetett rúgni a labdát. Homokkúpokba szúrt bot volt a kapu, és porzott a pálya. A bőrlabda – jó esetben – hármas méretű volt. Nagy kincs, akinek volt, vigyázott rá, kibokszolta, dédelgette. Keményre pumpálva, behajtott csöccsel, madzaggal megkötve, beigazított nyelvvel, szorosra fűzve.

Ötös foci csak ritkán akadt, akkor Kelemen Misi hozta kölcsön az egyesületből.

Misi a közeli város középiskolájának volt jeles diákja. Élsportoló. Az országos ifjúsági futballválogatott reménysége.

Valóságos labdazsonglőrként bánt a bőrrel. A körülállók lélegzetvisszafojtva figyelték a mozdulatokat. Megmutatta, hogyan kell a forgó-repülő labdát leállítani és pontosan lábra adva passzolni. Ámulva nézték a fiúk.

Mind emellett szerény volt, segítőkész, özvegy édesanyjának támasza.

Hirtelen a műút felől autó zaja hallatszott. Csodálkoztak. A faluban csak az orvosnak volt egy rozszant DKV-ja, amit sűrűn be kellett tolni.

A sebesen beforduló autó nagy port vert föl, majd kicsit odébb megállt, és visszatolatott. A bal hátsó ajtaja kicsapódott, és kiugrott belőle egy alacsony, fekete hajú, bajszos, bőrkabátos férfi, és ordítva mondta:

– Mit csináltak itt, rohadt ellenforradalmárok?! Ki írta oda azt deszkára? Melyikötök?

Aztán odaugrott Misi elé, és a képébe üvöltötte.

– Te voltál, látom!

– Ne, ne... nem én – mondta meglepődve a fiú.

– Ne hazudj! – süvöltötte a bőrkabátos, és gyakorlott mozdulattal kirúgta alóla a lábait. Az a földre hanyatlott.

– Majd adok én nektek! Megtanítlak benneteket, mi a demokrácia! És a nyomaték kedvéért belerúgott a földre fekvőbe. Ekkor már vörös volt a feje, csapzott a haja. Jobb kezével kirántotta a zsebéből a pisztolyt, és lábón lőtte Misit.

Kiáltott:

- Nem mi voltunk!
- Ne hazudj! – és a második lövéssel a tarkóra célozva tüzelt.

Mindez pillanatok alatt játszódott le. A kocsiból szóltak neki:

- Vágó elvtárs ne! Gyere!

Az visszafordulva az autó felé ment és fenyegetőzött:

- Visszajövünk!

A lövések zajára Misi anyja kirohant a kapun, és látta földön fekvő véres fiát és az elvonuló gyilkost.

Magán kívül ordította:

- Légy átkozott! Verjen meg az Isten!
- Elhallgass vén szipirtyó! – szólt vissza amaz.

Behúzták a kocsiba, és elporzott a bordó Pobjeda.

Kihívták az orvost, de csak a halál beálltát tudta megállapítani. Az anyát vigasztalta, adott neki egy nyugtatót. Pár bátorító szó kíséretében egy aprócska könyvet nyújtott át:

- Az édesanyámé volt. Nehéz időkben jó forgatni, jó az Úr szavait keresni.

Az esetnek hamar híre szaladt.

*

Másnap Vágó Ferenc járási párttitkárt berendelte a megyei első titkár.

Várakozott az előszobában, egyik cigarettát szívta a másik után. A fogashoz ment, és a bőrkabátja belső zsebéből elővett lapos üvegből jót húzott. A' bátorító-ból, ahogy ő nevezte.

Idegésítette a várakozás. A titkárnő jött ki, betessékelte.

Köszönés helyett az első titkár a közepébe vágva kérdezte:

- Gondolom, Vágó elvtárs, tudod, miért hívattalak.
- Sejttem.

– A Kelemen-ügy. Kérem a fegyveredet, az igazolványodat!

Keletlenül letette az asztalra, majd dacosan hozzátette:

– Ezek a rohadt ellenforradalmárok! Mindenhol vigyázni kell, résen kell lenni, mert kitör a parasztgyalázat!

– Nem erről van szó! – horkant rá a főnöke. Tudod, kit öltél meg ártatlanul? Mindent tudok!

Egy világklasszist! Egy kitűnő fiatalembert, aki a jövő, a példakép lehetett volna!

Bajom van veled. A családod elhagyta, a feleséged az édesanyjához költözött. Te a titkárnóddal jársz sülvé-főve. Alkoholizálsz. Nem lesz jó vége!

Teljes hírzárlatot rendeltem el az ügyben. A sajtóban erről az esetről semmi nem jelent meg.

A körorvost utasítottam, hogy – szokás szerint – tüdőgyulladást írjon a jelentésbe.

– De a hétszentségit! – fölállt és az asztalra csapva ordította. Miért kell nekem hazudni, takargatni egy ilyen szemét miatt, mint te!

Erre Vágóban is fölállt a kisördög, és visszavágott.

– Nekem vannak jó fölső kapcsolataim. Csak nehogy aztán ez a „szemét” sokba kerüljön!

Megfordult, és köszönés nélkül kilépett az ajtón.

Azt, hogy a megyei titkár erre nem mondott semmit, nem tudhatta, miért nem. Az említett „fölső kapcsolata” ugyanis már börtönben volt.

*

Harmadnap volt a temetés. A környék falvaiból is sokan eljöttek, ki gyalog, ki lovas szekérrel.

A temetődomb feketéllett a sok gyászolótól.

Hatalmas volt a rendőri készültség a járásban. Többautónyi egyenruhás állt tisztes távolban, bármire fölkészülve.

A plébános szépen beszélt, vigasztalt, és a reményt adta útmutatásnak.

Amikor a koporsót leengedték a sírgödörbe, halálos csönd lett. Megállt a levegő. Az édesanya hangját lehetett hallani, mintha egy erősítőből szólna:

– Legyetek átkozottak mind, akik elvettétek a fiamat, és verjen meg az Úristen százszorosan benneteket! – zokogta.

A rendőrök közül többen lehajtották a fejüket.

*

Az iskola párttitkára pártutasítást kapott, hogy ne képviseltesék magukat a gyászszertartáson. Az esetről legyen néma megemlékezés, tegyék ki a halott fiú fényképét! Virágokkal, gyertyagyújtással emlékezzenek Kelemen Misire, az élsportolóra!

Nyár vége felé Kelemenné a szomszéd faluból a rokonoktól biciklizett hazafelé. Nem nagy távolság a makadám úton. Egyszer csak, mintha az égből pottyant volna, hatalmas sebességgel egy autó rohant el mellette, még a szele is majd eldöntötte.

Távolabb, vagy két kilométerre van a halálkút. Azért ez a neve, mert ott szinte derékszögben fordul el az út, és sok baleset volt már ott, mert elég mély vízelvezető árok is szegélyezi.

Kisvártatva óriási csattanás és füst, gőz csapott föl a távoli kocsiból.

Mikor odaért az asszony, megdöbbenő látvány fogadta. Kerekeivel az égnek állt az ároknak csapódott kocsi, gőz, füst jött ki belőle. A hátsó ablakon egy kéz nyúlt ki, majd egy fej jelent meg.

– Könyörgöm – nyöszörögte. Hihetetlen ez az arc! A fia gyilkosáé volt. És az autó is.

Kelemenné nem válaszolt, elfordult, és a kerékpárra szállt. A falu széléhez ért, ott volt a pálinkafőzde.

– Jó napot! – köszönt be. Nem messze egy autó összetört, hívjanak telefonon segítséget!

*

Rokonok, barátok, ismerősök látogattak a Kelemen-házhoz. Segítettek az özvegynek a mezei munkákban, a ház körül. Hozták a híreket. Szóba került az autós baleset is. Kiderült, hogy négyen voltak benne. Három meghalt, csak Vágó Ferenc élte túl, nyomorékon. Most a közeli szanatóriumban van.

Valóban a tudószanatórium lakója volt. Az egykoron szebb időket látott kastélyt a háború után kifosztották, de szerencsére nem verték szét. Hamarosan ÁVO-s kiképző iskola lett, majd a megyei tanács vette át tudószanatóriumnak. Árnyas, hatalmas parkja, sétaútfai csendet, idilli nyugalmat sugároztak.

Már akinek. Vágó tolószékben élt, szinte mozdulni sem tudott, csak bal karját tudta mozdítani.

Az ápolók nem szerették, állandóan követelődött, fenyegetődött, ordibált, akadékoskodott. Hiába csitígtatták.

– Nekem jár a megkülönböztetett bánásmód! Én járási párttitkár vagyok! Telefonon akarok beszélni a felettesemmel!

Elhárították a követelődzést, mondván magánbeszélgetés tilos az egyetlen telefonon. Nem látogatta senki, nem is érdeklődtek felőle. Ez a csönd ez bénító és sokatmondó volt.

Az ősz elején, egy délelőttön kendős öregasszony jött kosárral a kezében, mondván:

– Vágó elvtársnak hoztam egy kis elemőzsiát.

Bőven hozott a vendég ennivalót, még a nővéreknek is jutott a friss csirkehúsból.

Az ápolók elképedtek, ismervén ápoltjuk múltját. Invitálták, hogy mindjárt ebédidő lesz, és odaadhatja neki. Úgy is lett. A tolószékes hálálkodott:

– Az Isten áldja meg. Csodálatos ez a csirkegulyás!

Amint etette az ápoltat, finoman egy fiolából cseppentett a kanálba.

– Hú, de furcsa íz volt – mondta a nyelés után.

– Talán a zellertől lehet – jött a megnyugtató válasz.

Hamarosan el is köszönt jószívű látogató.

– Hát vannak azért szamaritánus emberek – jegyezték meg a dolgozók.

Pár nap múlva egy reggelen, rettenetes óbégatással csődítette maga köré a volt párttitkár a személyzetet.

– Beszartam, befostam! – bömbölte és csapkodott, ordított. A szaros holmival dobált mindenkit.

Az ápolók bevitték a zuhanyzóba, és slaggal mosdatták ki kocsiból. Rettenetesen bűdös volt.

Így ment ez napokig. Alig evett, csak átkozódott, dühöngött.

Aztán lecsendesedett. Egyik reggelen lelógó fejjel, félrebillent fejjel találtak rá.

– Jobb is neki, meg nekünk is. Megérdemelte – tette hozzá az egyik betegtológató, szar ember volt!

*

Gyorsan lezajlott a temetés. A két koporsóvivő mellett egy kirendelt társadalmi szónok vett részt rajta. Zavarban volt a beszéddel, mit is mondjon? Öt mondattal elintézte.

– Mégiscsak ember volt – szabadkozott.

A másik kérdés – az illetékesek részéről – a fejfa volt. Kereszt ugye nem illett az elvtársak szerint. Maradt egy kihegyezett oszlop, rajta a név és semmi más.

A sírhelyet pár év alatt belepte a dudva. A betűket a fagy, az eső eltüntette.

*

Kelemen Misi iskolájában valóságos kultusz alakult ki. Sportdíjat neveztek el róla. Mellszobra az intézmény aulájába került. Falujában dombormű idézte alakját.

A fiúk találkozóik keresztútjánál össze-összejöttek, és emlegették:

– Micsoda tehetség volt!

Holló József

Párhuzamtalan párhuzamok

... avagy Adyval egy egri őszben

Szótlan andalgok az érsek-kerti fák közt,
olyan nyárzöldet csünget a lombok gótikája.
Még csak itt-ott sajog sárga a levélszéleken
– s az ősz *kánikulásan* szembejön velem.

Ady jár eszemben, meg az a híres ősz!
Ami pont ily hamiskás, ígéretős volt.
S ugyanígy szökött be és suhant át Párizson
nesztelen, álmodón... ez a múltással rokon

évszak: amely lobogva pazarol.
S hazugon ígérvé szórja szét gyönyörét.
A fák alatt fényárnyak furcsa fétisei
ülnek: mint a tűnt nyár ígéretései.

A barokk városban öblös harangzúgás
keveredik zsongó utcazsivajokkal.
De tudatom csendjében Ady versét hallom
– párhuzamtalan kis furcsa párhuzamon.

És egy teljesen más térben, időben
vegyül össze bennem: a múlt, jelen, jövő.
A közös. A különbség. Melyben ott a világ.
... a szép meg a szomorú, ahogy együtt kiált.

Szétsajog lelkem mélyében az ősz.
S mint *Szent Mihály útja* a szívem *beleremeg*.
Könnyű, kis rettegés lobog szét lelkemben,
míg körbeölel a lét cifra sejtelmekben.

A természet törvénye érvényes mindenütt,
hisz a fények, árnyak örök szövetségesek.
De a látvány ígérete – majd bús ködökbe vész.
Töprengék, s szemem a fák közt messze néz,

hol sóhajnyi szél játszik a *tréfás levelekkel*
s érzem innen is majd *az ősz kacagva szalad*.
De most, amikor itt járt: itt se *hőkölt a nyár*
– csak *kis rőzsedalokat* dúdolt a halál.

A jelen emlékezetével

... gondolatok a reformáció 500 éves évfordulóján

Ötszáz esztendő. Hány emberöltőnyi lét?
Míg Uram – ezer év Nálad annyi, akár egy nap!
Te világosság vagy. Mi a sötétség árnyai;
akik azt az utat járjuk, mit kegyelmed megad.

Hónunk alatt így visszük a félténivalóink.
A vallásunk, a hitünk – ami képes megtartani
gyarló emberlétünk, mert a kísértések között
nincsen más fogódzónk, csak Isten irgalmai.

Merengék. Hogyan tudta ezt Róma elfeledni?
Kinek vallását és hitét az apostolok adták.
S oly felfoghatatlan miként ronthatta meg
a szent egyház papjait a világi gazdagság?

Akik ceremóniává torzítják a vallást!
... s a bűnök megválthatók szabott áron, pénzen.
Míg az ember nyomorún bolyong a hitével –
tisztást keresgélve a dogmák dzsungelében.

Ez ellen protestál, lázad Luther Márton:
meg a vártemplom ajtaján a kilencvenöt tétell!
Amivel úgy sütik rá az eretnekség bűnét,
hogy a hazugságok ellen – igazsággal érvel.

És támadnak követők: sok-sok Kálvin János.
Kikkel az új tan – terjed, messzire ér,
mert az üldözött, megkínzott ősreformátorok
a halált is vállalják az új, protestáns hitér’.

Ahogy hajnalfényben az éj, úgy tisztul a vallás!
Átzúg Európán, mint szél a sivatagon.
S már szemmel is látható jeleket hagy széjjel
... a kereszt helyén csillag nő ki a tornyokon.

S a templombelsőkből, mint szomjasak a vizet
úgy isszák a hívők a letisztult beszédet.
Akár a kimondott titok, olyan a Biblia:
az Úr szavai nyitják ki a lélekmélyet.

Hódít a puritán, megújított vallás,
mely létrejötté óta oly sokat szenvedett!
Míg az „istenhatalmú” földi egyházatyák
felfogják: az Úrhoz más út is elvezet.

Hisz annyiféle a mi nyelvünk, imádságunk.
Ám az ODAFENNVÁLÓ mindet hallja, érti.
Mert a krisztusi keresztbe fogódzkodók hite
az Úr Istent keresők – egynyelvét beszéli.

Annyiféle út van, amin mehetsz, járhatsz.
S nem számít, ha talpad felsebzik a rögök.
Csak az a fontos, hogy a fáradt, gyöttrött vándor
az útvégén meglássa... az Úr kegyelme örök.

Ezt hagyták mireánk a reformátoraink.
Kiknek hite és vallása már átér ötszáz évet.
Szent hagyaték az, mellyel Jézus üzen:
ÉN VAGYOK AZ ÚT, AZ IGAZSÁG, AZ ÉLET!

Oly kifürkészhetetlenek a Te útjaid, Uram!
De Nálad ezer esztendő – egy nappal átfogható.
Hát legyenek áldottak azok, akik által
vallás, hit, remény lett a REFORMÁCIÓ!